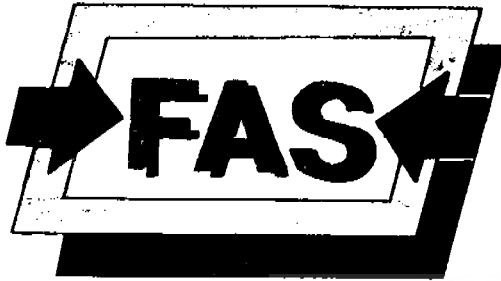

آشنایی با بارهای تجاری اصطلاحات تجاری و بازرگانی

تحويل کالا در کنار کشتی (نام بندر
بارگیری) / اف. ا. اس / فاس

Free Alongside Ship (Named Port of
Shipment)/FAS

شرایطی است در قرارداد فروش بین المللی که طبق آن فروشنده کالا را در کنار کشتی در بندر بارگیری تحويل می دهد.

خریدار نام کشتی، تاریخ و محل بارگیری آنرا به اطلاع فروشنده برساند. اما چنانچه کشتی نتواند وارد بندر شود و در محلی دور از ساحل لنگر انداخته باشد، فروشنده موظف است جهت حمل کالا به کنار کشتی دوبه تهیه کند و هزینه های مربوطه را بپردازد، مگر اینکه طرفین به موجب قرارداد توافق کنند که تعهد فروشنده تنها «تحويل کالا در دوبه» (Free on Lighter) باشد که در اینصورت تعهد وی با عبور کالا از لبه دوبه

توضیحات: طبق شرایط «تحويل کالا در کنار کشتی» فروشنده متعهد است کالا را در بندر تعیین شده در کنار کشتی به ترتیبی تحويل دهد که بتوان آنرا روی کشتی بارگیری نمود. بنابراین مسئولیت بارگیری کالا روی کشتی بر عهده خریدار است. بطور کلی، اگر کشتی در کنار اسکله یا بارانداز پهلو گرفته باشد، فروشنده باید کالا را نزدیک محل لنگر انداختن کشتی قرار دهد. با توجه به این امر ضروریست که

— تهیه رسیدی که مبین تحویل دادن کالا در کنار کشتی باشد
تعهدات خریدار:

— تعیین متصدی حمل و نقل (حمل کننده)
— انعقاد قرارداد حمل و پرداخت کرایه
— اخذ مجوز صدور و در صورت لزوم پرداخت مالیات و عوارض صدور کالا
طرفین قرارداد در صورت تمایل می‌توانند با افزودن واژه «اینکووترمز» (International Commercial

Terms - INCOTERMS) به دنبال «تحویل کالا در کنار کشتی» یا تصریح این مطلب که «اینکووترمز» ناظر بر قراردادشان خواهد بود، مقررات اتاق بازرگانی بین‌المللی در این خصوص را بر قرارداد خود حاکم گردانند.

با توجه به مراتب بالا، در قراردادهای مبتنی بر «تحویل کالا در کنار کشتی» مسئولیت خریدار بیش از فروشنده است، ولی به‌رغم این موضوع، خریدار ممکن است بنا به دلایلی شرایط مزبور را برگزیند که مهمترین آنها استفاده از خطوط کشتیرانی ملی به‌منظور صرفه‌جوییهای ارزی و همین‌طور تعیین حمل‌کننده‌ای مورد اطمینان می‌باشند تا در صورت بروز مشکل، در تنگناهای اقامه دعوی علیه حمل‌کننده‌ای ناشناس — که فروشنده انتخاب کرده است — درگیر نشود. از لحاظ بیمه حمل و نقل دریایی نیز ملاحظات مشابهی می‌تواند از سوی خریدار وجود داشته باشد.

خاتمه یافته و هزینه و مسئولیت حمل کالا به کنار کشتی بر عهده خریدار خواهد بود. در هر صورت، فروشنده باید خریدار را از زمان تحویل کالا در کنار کشتی مطلع سازد و نیز «سند متداول و بدون نقصی» را، مانند رسید بارانداز، به خریدار ارائه دهد که مبین انجام تعهدش در مورد تحویل کالا در کنار کشتی باشد.

پس از تحویل کالا در کنار کشتی، مسئولیت خطرات احتمالی متوجه کالا از فروشنده به خریدار منتقل می‌گردد، همچنین از این لحظه بعد خریدار باید کلیه هزینه‌های کالا تا رسیدن به مقصد، از جمله کرایه حمل و حق بیمه را بپردازد. انجام تشریفات مربوط به اخذ مجوز صدور و سایر مدارک لازم نیز بر عهده خریدار است و از این بابت هیچ مسئولیتی متوجه فروشنده نمی‌باشد. با توجه به حدود تعهدات فروشنده در قبال خریدار، قیمت فروش کالا در معاملات مبتنی بر «تحویل کالا در کنار کشتی»، علاوه بر قیمت کالا، شامل تمام هزینه‌هایی می‌گردد که فروشنده برای آن تا مرحله تحویل در کنار کشتی بعمل می‌آورد.

از نقطه نظر اتاق بازرگانی بین‌المللی (International Chamber of Commerce - ICC) نیز اهم تعهدات فروشنده و خریدار، در قراردادهای فروش بین‌المللی مبتنی بر «تحویل کالا در کنار کشتی» به‌قرار ذیل می‌باشند:

تعهدات فروشنده:
— تحویل دادن کالا در کنار کشتی

تحويل کالا روی عرشه کشتی (نام بندر بارگیری) / اف. او. بی / فوب

Free on Board (Named Port of Shipment)/FOB

شرایطی است در قرارداد فروش بین المللی که طبق آن فروشنده کالا را روی عرشه کشتی، در بندر بارگیری تحويل می دهد.

متداول و بدون نقصی»، مانند «رسید افسر ارشد کشتی» (Mate's Receipt) را که مبین تحويل کالا روی عرشه کشتی مقرر باشد، تهیه نموده آنرا همراه با سیاهه تجاری (فاکتور) و دیگر اسناد مرسوم، تسلیم خریدار نماید. بنابراین، با توجه به حدود تعهدات فروشنده در قبال خریدار، قیمت فروش کالا در معاملات مبتنی بر فوب، که در سیاهه تجاری منعکس می شود، علاوه بر قیمت کالا، شامل تمام هزینه هایی می گردد که فروشنده برای آن تا هنگام تحويل روی عرشه کشتی بعمل می آورد.

پس از عبور کالا از لبه کشتی، مسئولیت خطرات احتمالی متوجه کالا، از فروشنده به خریدار منتقل می گردد. همچنین از این لحظه به بعد خریدار باید کلیه مخارج کالا را تا رسیدن آن به مقصد، از جمله کرایه حمل و نقل، حق بیمه، هزینه تخلیه و

توضیحات: طبق شرایط «فوب»، فروشنده متعهد است کالا را در بندر بارگیری مقرر در قرارداد فروش، روی عرشه کشتی تعیین شده از طرف خریدار، تحويل دهد. از اینرو ضروری است که خریدار با یک متصدی حمل و نقل (حمل کننده) دریایی قراردادی جهت حمل کالا به مقصد منعقد و فروشنده را از نام کشتی، محل بارگیری و همچنین تاریخ بارگیری مطلع سازد.

فروشنده باید تا عبور کالا از لبه (نرده) کشتی، تمامی هزینه های مربوط به کالا و خطرهای احتمالی متوجه آنرا تقبل نماید. مخارج بسته بندی، بازرسی و اخذ مجوز صدور و همینطور هزینه های بارگیری کالا روی کشتی (در صورتیکه جزء کرایه حمل نباشد)، از جمله هزینه های مذکور محسوب می شوند. فروشنده موظف است پس از تحويل کالا روی عرشه کشتی، «سند

همینطور حقوق و عوارض گمرکی از بابت ورود کالا را تقبل نماید و قطع نظر از هر گونه اتفاقی که ممکن است برای کالا تا رسیدن به مقصد رخ دهد، قیمت آنرا بپردازد، مگر آنکه علت اتفاق مزبور قابل انتساب به فروشنده باشد (مثلاً بسته بندی نامناسب).
گو اینکه در صورت بروز حادثه، متصدی حمل و نقل در حدود شرایط بارنامه، و در صورت بیمه بودن کالا، بیمه گر در حدود شرایط بیمه نامه خسارات وارده به خریدار را جبران خواهند کرد.

بطوریکه ملاحظه می گردد، طبق شرایط «فوب» نقاط انتقال هزینه و خطر بر یکدیگر انطباق دارند، یعنی فروشنده تا لبه کشتی هزینه های کالا را پرداخته، مسئولیت آنرا بر عهده می گیرد، و از آنجا به بعد این وظیفه به خریدار منتقل می گردد. بنابراین، تداخلی از این لحاظ پیش نمی آید (برخلاف CIF و C&F). مالکیت کالای فروخته شده نیز در همین جا - لبه کشتی - به خریدار انتقال می یابد، مگر اینکه به موجب قرارداد فروش، انتقال مالکیت کالا، بطور صریح یا ضمنی، به تعویق افتاده باشد. مثلاً فروشنده حق دسترسی به کالا را تا زمان وصول قیمت آن، برای خود حفظ کند، یا مسئولیت تهیه بارنامه دریایی، به جای خریدار، به فروشنده محول شود. در حالت نخست، مالکیت کالا تا وصول قیمت و در حالت دوم، تا تحویل بارنامه، به تعویق می افتد.

اهم دلایلی که سبب می شوند خریدار بر اساس «فوب» معامله کند، استفاده از

خطوط کشتیرانی کشورش به منظور صرفه جوییهای ارزی، یا تعیین یک متصدی حمل و نقل مورد اطمینان می باشد تا در صورت بروز مشکل، در تنگناهای اقامه دعوی علیه متصدی حمل و نقلی ناشناس - که فروشنده انتخاب کرده است - درگیر نشود. از لحاظ بیمه حمل و نقل دریایی نیز ملاحظات مشابهی می تواند از نظر خریدار وجود داشته باشد.

از نقطه نظر اتاق بازرگانی بین المللی (ICC) مهمترین تعهدات فروشنده و خریدار در قراردادهای فروش بین المللی مبتنی بر «تحویل کالا روی عرشه کشتی» عبارتند از:

تعهدات فروشنده:

- تحویل دادن کالا روی عرشه کشتی.

- اخذ مجوز صدور و در صورت لزوم پرداخت مالیات و عوارض متعلق به صدور کالا.

- تهیه رسیدی بدون نقص که مبین تحویل کالا روی عرشه کشتی باشد.

- پرداخت هزینه های بارگیری طبق عرف بندر، تا حدودی که جزء کرایه حمل و نقل محسوب نمی شود.

تعهدات خریدار:

- تعیین متصدی حمل و نقل (حمل کننده).

- انعقاد قرارداد حمل و پرداخت کرایه - پرداخت هزینه های بارگیری تا حدودی که جزء کرایه حمل و نقل

محسوب می‌شود.

— پرداخت هزینه‌های تخلیه.

طرفین قرارداد فروش کالا، در صورت تمایل می‌توانند با افزودن واژه «اینکوترمز» (INCOTERMS) به دنبال «فوب»، یا تصریح این مطلب که اینکوترمز ناظر بر قراردادشان خواهد بود، مقررات اتاق بازرگانی بین‌المللی در این خصوص را بر قرارداد خود حاکم گردانند.

بطوریکه ملاحظه می‌گردد بر اساس شرایط «فوب»، کالای فروخته شده عموماً در بندر مبدأ تحویل و از طریق دریا حمل می‌شود و اتاق بازرگانی بین‌المللی نیز از چنین رویه‌ای پیروی می‌کند، اما استثنائاً طبق قوانین تجاری متحدالشکل آمریکا (Uniform Commercial Code- UCC) ، در «فوب» انواع شیوه‌های حمل و نقل کاربرد داشته و به حمل دریایی محدود

نمی‌شود. چنانچه حمل دریایی مدنظر باشد «فوب کشتی» (FOB Vessel) مورد استفاده قرار می‌گیرد. ضمناً، به موجب این قوانین تحویل کالا علاوه بر مبدأ در مقصد نیز می‌تواند انجام گیرد. بدیهی است در چنین صورتی تعهدات و مسئولیتهای خریدار و فروشنده و همینطور قیمت کالا متفاوت از «فوب» معمولی می‌باشد.

با توجه به مراتب فوق، معامله بر مبنای «فوب» برخلاف شرایط «فاس» مستلزم صدور کالا است چون فروشنده ملزم به انجام تشریفات صدور کالا به هزینه خویش می‌باشد، حال اینکه در معامله بر مبنای «فاس»، فروشنده هیچ‌گونه اقدامی برای صدور کالا بعمل نمی‌آورد و بنابراین از نظر وی این معامله عملاً در حکم فروش داخلی است، هرچند خرید کالا به منظور صدور باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی